

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากเบอร์ลิน

(Weekly News from Berlin)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน

24 ธันวาคม 2564

ข่าวภายในประเทศ และข่าวเศรษฐกิจ

นโยบายของรัฐกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

ในสัญญาเพื่อการจัดตั้งรัฐบาล (Koalitionsvertrag) ระหว่างพรรคสังคมนิยมเพื่อประชาธิปไตยเยอรมัน (SPD - Sozialdemokratische Partei Deutschlands) พรรคยูค 90 พันธมิตรสีเขียว (Bündnis 90/Die Grünen) และพรรคเพื่ออิสรภาพและประชาธิปไตย (FDP - Freie Demokratische Partei) ซึ่งมีความหนาถึง 177

หน้า ได้มีการกล่าวถึงคำว่า “การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” ไว้เพียงแค่ 11 ครั้งเท่านั้น แต่กลับมีคำที่เกี่ยวข้องกับ “ภูมิอากาศ” ถึง 198 คำ จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าทำไมรัฐบาลชุดใหม่นี้ จึงต้องเปลี่ยนชื่อ “กระทรวงเศรษฐกิจและพลังงาน” ไปเป็น “กระทรวงเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ภูมิอากาศ” แทน ซึ่งแน่นอนจากประเด็นดังกล่าวย่อมสร้างความขัดแย้งขึ้นภายในกระทรวงฯ บ้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายและค่านิยมของกระทรวงฯ ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ระบบเศรษฐกิจการตลาดเพื่อสังคมที่ให้ความสำคัญกับ “การรักษาจุดยืนด้าน เสรีภาพ สังคมเปิด และความสามัคคี” โดยหัวใจหลักในการจัดระเบียบเศรษฐกิจฯ อยู่ที่ “การรักษาอิสรภาพในการแข่งขันอย่างเสรีให้มีประสิทธิภาพ และต้องรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่คนยุคปัจจุบันและอนาคตไปพร้อม ๆ กันด้วย” ซึ่งภายหลังจากที่มีการเปลี่ยนชื่อกระทรวงฯ ไปแล้ว เป้าหมายและค่านิยมของกระทรวงฯ อาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้างเพื่อให้สอดคล้องกับชื่อกระทรวงใหม่โดยอาจจะระบุเรื่องภูมิอากาศเข้าไปด้วย

ที่ผ่านมา มีคนบางกลุ่มออกมาแสดงความคิดเห็นว่า การอนุรักษ์ภูมิอากาศไม่สามารถจูงมือร่วมทางไปพร้อมกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ เพราะหากมันเป็นเรื่องที่คุ้มค่าจริง ภาคเอกชนก็คงจะทำเรื่องนี้กันไปตั้งนานแล้ว ในขณะที่เดียวกันหากกฎหมายด้านอนุรักษ์ภูมิอากาศทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตได้จริง ก็คงจะมีการบังคับใช้ในทุก ๆ ประเทศไปนานแล้วเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การ

- นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มตลาด   รายงานสินค้าและบริการ   อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนำ ข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

ออกมาแสดงความเห็นในลักษณะนี้จริง ๆ แล้วมิได้มีวัตถุประสงค์ต่อต้านการอนุรักษ์ภูมิอากาศแต่อย่างใด เพราะจริง ๆ แล้ว นโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น มิได้มีเป้าหมายเพียงแค่ต้องการเพิ่มกำไรให้แก่ภาคเอกชนเท่านั้น แต่ยังมีไว้เพื่อควบคุมปัจจัยที่ภาคเอกชนต้องพึงระวังหรือประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

การจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศนั้นมีความแตกต่างจากการจัดกับปัญหาขยะหรือปัญหามลภาวะทางเสียง หรือปัญหาน้ำเสีย เพราะทั้งปัญหาขยะ มลภาวะทางเสียง และปัญหาน้ำเน่าเสีย นั้นถือเป็น

ปัญหาในระดับภูมิภาคเท่านั้น ในขณะที่ปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศจัดเป็นปัญหาระดับโลก ซึ่งหากประเทศขนาดใหญ่อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา จีน รวมถึงกาตาร์ ยังคงเพิกเฉยและร่วมกันปล่อย CO2 ต่อหัวในอัตราสูงเป็นลำดับต้น ๆ ของโลกแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้สหรัฐฯ จีน และการค้าเป็นผู้ได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ตกที่นั่งเสียเปรียบในการแข่งขัน และยังคงแบกรับภาระที่ต้องมารับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาภูมิอากาศและลดการปล่อยค่า CO2 ต่อไป

สำหรับเยอรมนีแล้ว ปัจจุบันปัญหาการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิอากาศมิใช่ปัญหาใหญ่เพียงปัญหาเดียวที่รัฐบาลชุดใหม่ต้องเร่งแก้ไข แต่ยังมีปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์อีกหนึ่งปัญหา ที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางการขยายตัวทางเศรษฐกิจฯ เพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยมีการคาดการณ์กันว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเยอรมนี ในช่วงสิ้นรัฐบาลชุดปัจจุบันน่าจะขยายตัวที่ 1.4% หรืออาจขยายตัวไม่น่าจะเกิน 1% ด้วยซ้ำ ซึ่งหากรัฐบาลชุดใหม่นี้ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหเหล่านี้ได้ในปี 2030 ก็มีความเป็นไปได้ที่เศรษฐกิจของเยอรมนีอาจจะถึงจุดที่ไม่มีการขยายตัวในทุก ๆ ปี เมื่อมองย้อนกลับไปในช่วง 70 ปีที่ผ่านมา จะพบว่า การขยายทางเศรษฐกิจของเยอรมนีที่เกิดขึ้นต่อเนื่องนั้น นอกจากจะทำให้เยอรมนีมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับมั่งคั่งแล้ว ยังทำให้สามารถบริหารประเทศด้วยระบบรัฐสวัสดิการได้อีกด้วย ปัญหาด้านประชากรศาสตร์ของเยอรมนีถือว่าไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่ทุก ๆ ฝ่ายรับทราบมานานแล้วและในอีก 20 ปีข้างหน้า ระบบประกันสังคมของประเทศฯ อาจจะได้รับเงินฝากจากผู้ประกันตนลดลง ซึ่งรัฐอาจต้องแบกรับภาระมากขึ้น ซึ่งเรื่องนี้จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า เยอรมนีอาจจะต้องประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานอย่างแน่นอน โดยตั้งแต่ปี 2024 เป็นต้นไป ปัญหาการขาดแคลนแรงงานจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเพราะจำนวนประชากรกลุ่มเกษียณอายุมีมากกว่าจำนวนประชากรในวัยหนุ่มสาว (หรือวัยแรงงาน) และถึงแม้ว่าจะมีการจ้างแรงงานต่างด้าวหรือการขยายระยะเวลาเกษียณอายุออกไป เพื่อเพิ่มกลุ่มแรงงานในประเทศ เรื่องนี้ก็เริ่มถึงทางตัน เพราะจำนวนการย้ายถิ่นฐานของแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในเยอรมนีกลับมีทิศทางปรับตัวลดลงต่อเนื่อง ซึ่งแน่นอนว่า คงไม่มีวิธีแก้ปัญหแบบสำเร็จรูป ดังนั้น สิ่ง

- นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มตลาด   รายงานสินค้าและบริการ   อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดใด ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนำ ข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

	Minijob (ohne Nebenvertrag)	Minijob	Sozialversicherungsrechtliche Beschäftigung
Verdienstmöglichkeit	Max. 432 EUR im Monat	Max. 1.330 EUR im Monat*	Unbegrenzt
Beiträge für Sozialversicherungen	nein	Ja, gestuft	Ja
Schutz durch Arbeitslosenversicherung (z.B. Anspruch auf Arbeitslosengeld)	👍	👍	👍
Schutz durch eigene Krankensicherung (z.B. Anspruch auf Krankengeld nach längerer Krankheit)	👍	👍	👍
Anspruch auf Kindergeld (jeweils ein Kind ab 12 bis 18 J.)	👍	👍	👍
Anspruch auf Familienunterstützungen (z.B. Kone)	👍	👍	👍
Schutz durch Pflegeversicherung	👍	👍	👍
Steuerung der Altersrente	👍	👍	👍

ที่รัฐบาลชุดใหม่ น่าจะต้องเริ่มต้นทำเลยก็คือ การปรับระบบในหลาย ๆ จุด ไปพร้อม ๆ กัน สำหรับการใช้นโยบาย Minijob เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานนั้น ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เพราะมีคนจำนวนมากที่สนใจและเลือกที่จะทำงานในลักษณะ Minijob มากขึ้น เพราะการทำงาน

ในฐานะลูกจ้างนั้นไม่ต้องวุ่นวายกับการชำระค่าภาษี ดังนั้น จึงมีคนจำนวนมากที่ต้องการมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ Minijob และถึงแม้จะมีการเพิ่มอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงให้มากขึ้น บางคนก็พยายามที่จะไปลดจำนวนชั่วโมงการทำงานลงอยู่ดี เพื่อให้อยู่ในเกณฑ์ Minijob และถึงแม้รัฐบาลชุดใหม่จะออกมาประกาศขยายเกณฑ์รายได้ของ Minijob ไปเป็น 520 ยูโรต่อเดือน แต่ก็อาจจะช่วยทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น นโยบายการทำงานและ Minijob จึงไม่ใช่แนวทางแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีประสิทธิภาพ

สิ่งที่รัฐบาลชุดใหม่ควรที่จะเร่งจัดการในเวลานี้ก็คือ ผลักดันการหารายได้ของคุณสมรสในครอบครัวให้มากขึ้น อย่างเช่น การจัดเตรียมสถานรับเลี้ยงเด็กให้เพียงพอ ส่งเสริมโรงเรียนแบบเต็มวัน การปฏิรูปการชำระภาษีของคุณสมรส และการจำกัดการจ้าง Minijob ไว้ให้กับนักเรียน/นักศึกษาเท่านั้น เป็นต้น จากการวิจัยของสถาบันคนคว่ำด้านตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพ แจ้งว่า การจ้างงานแบบ Minijob ทำให้เกิดการสูญเสียการจ้างงานแบบเต็มรูปแบบ ซึ่งมีผลต่อการชำระเงินเข้าสู่ระบบประกันสังคมไปถึง 5 แสนตำแหน่ง

อีกหนึ่งเรื่องสำคัญคือ การจัดหาเงินทุน (Capital Supply) ของภาคธุรกิจ ซึ่งผลตอบแทนที่เกิดขึ้นหลังการหักภาษี ของเยอรมนีถือว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ โดยเยอรมนีเรียกเก็บอัตราภาษีนิติบุคคลสูงถึง 30% จึงทำให้เยอรมนีเป็นประเทศที่จัดเก็บภาษีดังกล่าวสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ทำให้เยอรมนีเองต้องใช้เงินสนับสนุนจำนวนมากจากภาครัฐเพื่อที่จะรักษาตำแหน่งการเป็นประเทศที่นำลงทุนระดับโลกต่อไป ซึ่งปัจจุบันนอกจากภาระด้านภาษีต่าง ๆ อาทิ ภาษีดำเนินธุรกิจ ภาษีนิติบุคคล และภาษีเพื่อความเป็นปึกแผ่น (Solidaritätszuschlag) ที่ถือว่าหนักมากอยู่แล้ว ผู้ประกอบการของเยอรมนียังต้องเจอกับปัญหาการลดหย่อนภาษีที่ล่าช้าหลังด้วย ซึ่งการลดหย่อนภาษีแบบเก่าที่เน้นการเสื่อมของ Hardware เป็นหลักนั้น ถือว่า ไม่สอดคล้องกับโลกสมัยใหม่ที่มีการใช้งานทั้ง Software และเครื่องจักรกลโรงงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) โดยทั้ง Software และ IT ถือว่าเป็น 2 สิ่ง ที่มีการเสื่อมอายุเร็วกว่าเหล็ก พลาสติก หรือ ปูน เป็นต้น ดังนั้น การที่รัฐบาลชุดปัจจุบันประสงค์ที่จะปรับการลดหย่อนภาษีค่าเสื่อมกับการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภูมิอากาศนั้น เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องแล้ว แต่ไม่ทำให้ “การระบุและการกำหนดขอบเขตของการลดหย่อนภาษี” เป็นเรื่องที่ซับซ้อนมากจนเกินไป และจากการคำนวณโดยสถาบันเพื่อการวิจัยทางเศรษฐกิจจิมมหาวิทยาลัยมิวนิค (ifo

- นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มตลาด   รายงานสินค้าและบริการ   อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนั้น ข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

- Institut für Wirtschaftsforschung an der Universität München) ปรากฏว่า หากรัฐบาลชุดใหม่สามารถลดระยะเวลาในการลดหย่อนภาษีลง 40% จากระยะเวลาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในช่วงช่วงปีแรก ๆ จะทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ประมาณ 17 พันล้าน แต่เมื่อผ่านในช่วงนี้ไปแล้ว

ก็จะทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น และอัตราการรายได้จากการจ้างงานก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งมีการคาดการณ์กันว่า ในระยะยาวรัฐบาลเยอรมันจะสามารถเก็บภาษีเพิ่มขึ้นได้ 8.5 พันล้านยูโรต่อปี และ GDP ของประเทศน่าจะขยายตัวขึ้น 3% เมื่อเทียบกับตอนที่ยังไม่ปฏิรูประบบ ซึ่งสิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า ท้ายสุดแล้วรัฐมีเงินในกระเป๋ามากกว่าเดิม ซึ่งเป็นเงินที่รัฐต้องการนำไปใช้ในการลงทุนในการเปลี่ยนรูปแบบการใช้พลังงาน (Energiewende) ของประเทศ และรองรับสังคมสูงอายุของประเทศดีกว่าในปัจจุบัน

บทความโดยศาสตราจารย์ Bert Rürup ประธานสถาบันวิจัยของนสพ. Handelsblatt (HRI-Handelsblatt Research Institute) อดีตที่ปรึกษารัฐบาลหลาย ๆ ชุด และรัฐบาลหลาย ๆ ประเทศในด้านเศรษฐกิจ

จาก Handelsblatt 24 ธันวาคม 2564

Office of Commercial Affairs - Royal Thai Embassy
Petzowerstr. 1, 14109 Berlin, Germany
email - thaicom.berlin@t-online.de

นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดใด ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำ ข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด